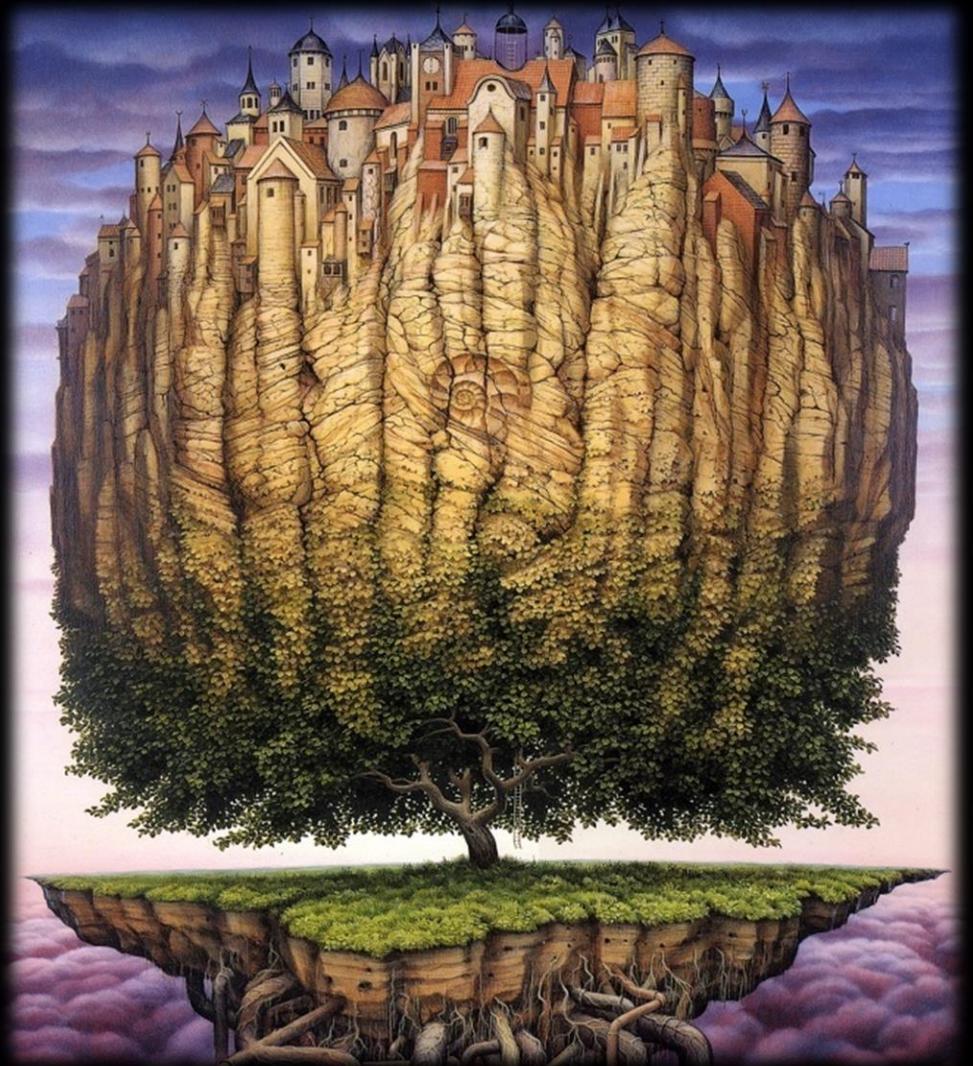

Poetycznie na polskim

Jacek Yerka

<https://www.youtube.com/watch?v=kATSr7Tj8Fw>

Konstanty Ildefons Gałczyński

**Jutro popłyniemy daleko,
Jeszcze dalej niż te obłoki,
Poklonimy się nowym brzegom,
Odkryjemy nowe zatoki;**

**Nowe ryby znajdziemy w jeziorach,
Nowe gwiazdy złowimy w niebie,
Popłyniemy daleko, daleko,
Jak najdalej, jak najdalej przed siebie.**

**Starym borom nowe damy imię,
Nowe ptaki znajdziemy i wody,
Posłuchamy, jak bije olbrzymie,
Zielone serce przyrody.**

Wyprawa, zwiedzanie i ... inne atrakcje

Poznaj to, co nieznane. Polska niejedno ma imię

45

BANK PRZYDATNYCH SŁÓWEK:

*obóz, biwakowanie, pole namiotowe

*pojechać pod namiot

*podróż służbową, delegacja, urlop

*krótkie wakacje / wypoczynek w mieście / na wsi

*pakować walizkę, plecak

*zabytki, historyczne budowle, pomniki, zamki, pałace, fortece, kościoły, katedry, świątynie, kamieniczki, malownicze ruiny

*skansen budownictwa ludowego

*pamiątki z podróży, suveniry, sklepik z pamiątkami

*wyruszyć w rejs / rejs wycieczkowy statkiem po jeziorze

*przeprawa promem

*spływ na tratwie; spływ Dunajcem

*świetna/ słoneczna pogoda

*opalać się / leżakować

*pyszne, regionalne jedzenie

*pasażer / turysta/ zwiedzający

*pojechać/ pójść na wycieczkę

*kupić bilet

*robić zdjęcia/ fotografować
*podróżować koleją/ drogą morską / drogą powietrzną
*lecieć samolotem/ balonem/ helikopterem
*jechać metrem/ pociągiem/ autem / samochodem/ busem/
rowerem/
*podwozić kogoś
*jechać autostopem
*podróżować na gapę
*atrakcje turystyczne
*robić ognisko
*piec kiełbaski
*śpiewać piosenki przy ognisku

PLAN WYDARZEŃ

NOTUJ NA BIEŽĄCO
NAJWAŻNIEJSZE
WYDARZENIA

PLAN RAMOWY:

- PRZESTAWIA TYLKO NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA

PLAN SZCZEGÓŁOWY:

- UWĘGŁDZIA WSZYSTKIE ZDARZENIA, TAKŻE TE MNIĘJ ISTOTNE

PAMIĘTAJ O CHRONOLOGICZNYM ZAPISIU,
NUMERUJ PUNKTY

NAJISTOTNIEJSZE WYDARZENIA
PRZESTAWIAJ W FORMIE
GŁÓWNYCH PUNKTÓW PLANU
- POZOSTAŁE TO
PODPUNKTY

DBAJ O ZWIĘZŁOŚĆ PLANU,
UMIESZCZAJ TYLKO WAŻNE
INFORMACJE

BĄDŹ KONSEKWENTNY

ZAPIS PUNKTÓW Z CZASOWIKAMI
np. kradzież dokonyuje wyciekiem.

ZAPIS PUNKTÓW Z RZECZOWNIKAMI
NAJWAJĄCZYMI CZYNNOŚCI,
STANY
np. Mijała świąteczny.

PAMIĘTAJ O ZASADACH

- ORTOGRAFIИ
- INTERPUNKЦJI

UNIKAJ POWTÓRZEŃ!
STOSUJ SYNONIMY!

Rys. Małgorzata Górką

Nie apelujmy bez mocy!

Przykładowe czasowniki i utworzone od nich rzeczowniki:

przybyć - przybycie
wyjechać – wyjazd
podróżować – podróż
wędrować – wędrówka
wyprawić się – wyprawa
powrócić – powrót
wybrać – wybór
walczyć – walka
zaręczyć się – zaręczyny
poślubić – ślub
spotkać – spotkanie
dyskutować – dyskusja
próbować – próba
pomagać – pomóc
uciekać - ucieczka
pożegnać – pożegnanie
uratować – uratowanie
przygotować – przygotowanie
kłócić się - kłótnia

Leśniczówka Pranie na Mazurach – Muzeum Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego

<https://www.youtube.com/watch?v=qPzcFSYNgTE>

**Wraz z grupą przyjaciół zatrzymałeś się w leśniczówce Pranie.
Ułóż plan wieczoru przy ognisku.**

1. Wspólnie rozpalamy ognisko.
2. Pieczemy kiełbaski.
3. Śpiewamy piosenki biesiadne.
4. Organizujemy konkurs na najciekawszą interpretację wybranej scenki z Teatrzyku Zielona Gęś Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego.

Przekształć zdania z powyższego planu ramowego na równoważniki zdań.

1. Wspólne **rozpalanie** ogniska.
2. **Pieczenie** kiełbasek.
3. **Śpiewanie** piosenek biesiadnych.
4. **Zorganizowanie** konkursu na najciekawszą interpretację wybranej scenki z Teatrzyku Zielona Gęś Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego.

<https://www.youtube.com/watch?v=8spaEVA2H40>

Piękne okoliczności przyrody i...

BANK SŁÓWEK > Elementy krajobrazu:

jezioro, staw, wyspa

rzeka, strumień, potok

morze

oceaan

brzeg morza, jeziora

wzgórze, wzniesienie, pagórek

góra, szczyt, wierzchołek, wierch, turnia

dolina

równina

wyżyna

skała

wąwóz, jar

łąka, górskiego hala, pastwisko

piaszczysta plaża

kamienista plaża

pole uprawne, ugór, nieużytek

wydma

pustynia

step

sawanna

oaza

las, puszcza, bór, polana, zagajnik

jaskinia, pieczara

bagno, torfowisko

gołoborze

„Widok z gór”
Anna Kamieńska

Góry nad wodą klęczą jak praczki,
Pełzną owieczki – białe robaczki,
Młoda kobieta gałzki ścina,
Śpiewu jej pełna dolina.

Wśród łąk zielonych stoi staruszek,
Bije o ziemię urodzaj gruszek,
Chronią się dzieci w tarnin wirydarz,
Krzyczą: „Kominiarz, co mi dasz!”.

Wtem chmura cienia chleb ziemi kraje,
Listek listkowi krople podaje
I mały deszczek poszedł ukośnie,
Zapłakał chłopczyk żałosnie.

Migoce rosa na pajęczynie,
Śpieszą się grabie na koniczynie,
W godzinie smutku nic mi nie trzeba.
Tę trochę ziemi i nieba.

Anna Kamieńska i Jan Twardowski

STARZ MACIE

Oscypki

Żętyca

Przeczytaj poniższy opis krajobrazu. Zastanów się jakie przymiotniki należy wstawić w luki. Wybierz odpowiednie rzeczowniki z ramki i utwórz od nich przymiotniki. Dostosuj ich formy do form rzeczowników.

zieleń, igła, góra, biel, nagość, łagodność, szarość

Na zdjęciu utrwalono krajobraz .....latem. Na pierwszym planie znajduje się hala, czyli tatrzanska łąka z bujną, ...trawą. Pasie się na niej stado owiec. W głębi widoczny jest las, w którym dominują .....drzewa, przede wszystkim świerki, jodły i limby. Bór porasta .....wzgórza, nad którymi rozciąga się pasmo Giewontu. Wierzch przypomina kształtem śpiącego rycerza. Jego zbocza są .....i mają .....barwę. Tło wypełniają .....chmury i opary dryfujące po niebie.

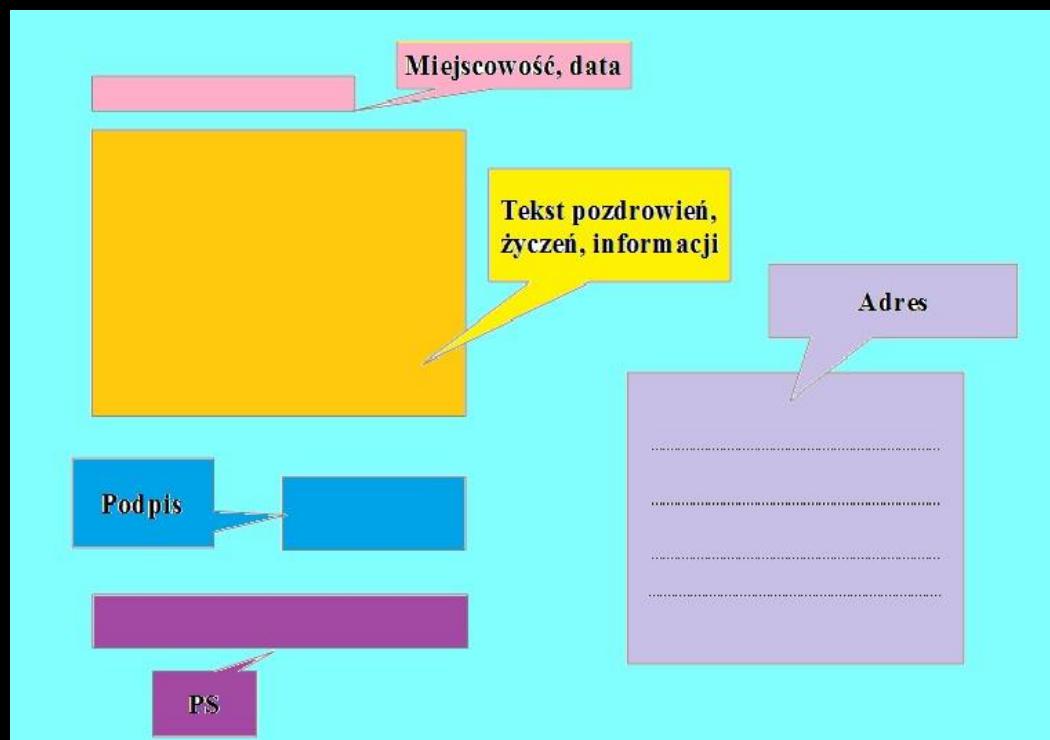
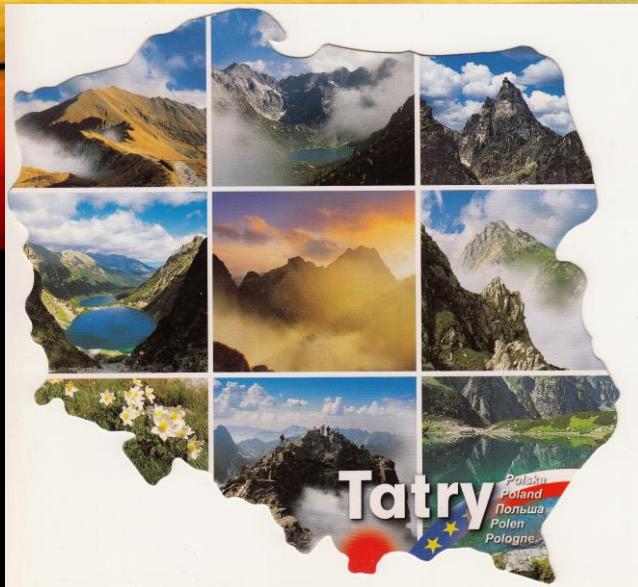
<https://www.youtube.com/watch?v=RbornJRHpY>

< kwaśnica

Na zdjęciu utrwalono krajobraz **górski** latem. Na pierwszym planie znajduje się hala, czyli tatrzańska łąka z bujną, **zieloną** trawą. Pasie się na niej stado owiec. W głębi widoczny jest las, w którym dominują **iglaste** drzewa, przede wszystkim świerki, jodły i limby. Bór porasta **łagodne** wzgórza, nad którymi rozciąga się pasmo Giewontu. Wierzch przypomina kształtem śpiącego rycerza. Jego zbocza są **nagie** i mają **szarą** barwę. Tło wypełniają **białe** chmury i opary dryfujące po niebie.

nowotarskie lody

Zaczniemy od przypomnienia zasady wypisywania kartki pocztowej

Miejscowość i data

Mikołajki 30.07.2011 r.

nagłówek

Kochani Rodzice!

treść

Przesyłam serdeczne pożdrowienia z przepięknych terenów na Mazurach. Jest fantastycznie! Pozałam kilka nowych koleżanek.

pożdrowienie

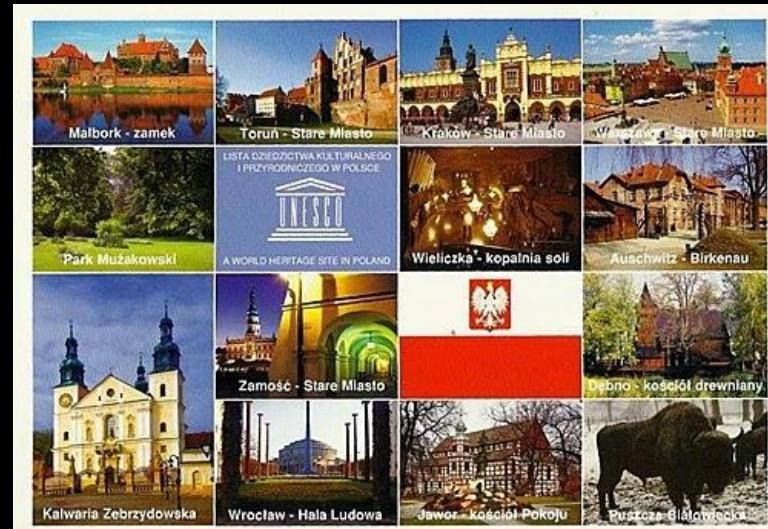
Ściskam mocno.
Kasia

nadawca

Sz. P. Zofia i Rafał Nowakowie
ul. Modra 2/8
71-454 Szczecin

miejsce na znaczek pocztowy

adresat

**Zaimki odnoszące się
do adresata
ze względów grzecznościowych
piszemy wielką literą.**

Uzupełnij pocztówkę brakującymi zaimkami **ja i wy**
w odpowiedniej formie. Pamiętaj o ich prawidłowej pisowni.

Zakopane

24 VIII 2021 roku

Kochani Rodzice!

Przesyłam ..... zapach górskich łąk i lasów. U .... wszystko
w porządku. Pogoda dopisuje. Regionalna kuchnia bardzo
..... odpowiada. Poznałem wielu nowych kolegów.
Myślę o .....

**Ściskam ..... mocno
Jasiek**

Zakopane

24 VI 2021 roku

Kochani Rodzice!

Przesyłam **Wam** zapach górskich łąk i lasów. U **mnie** wszystko w porządku. Pogoda dopisuje. Regionalna kuchnia bardzo **mi** odpowiada. Poznałem wielu nowych kolegów.
Myślę o **Was**.

Ściskam **Was** mocno
Jasiek

Przysmaki, że ... palce lizać

Weź litr poziomek. Umyj dokładnie.
(Lecz nie podjadaj, bo to nieładnie!)
Następnie przetrzyj przez gęste sitko.
(Słyszysz? Nie ruszaj! To bardzo brzydko!)
Dodaj pół litra słodkiej śmietanki –
pół litra czyli dwie pełne szklanki –
i, chcąc uzyskać świetne wyniki,
starannie połącz oba składniki.
A teraz podgrzej masę na gazie,
ale nie gotuj jej w żadnym razie!

Zrób kogel - mogel z trzech żółtek (kurzych)
i sześciu łyżek cukru (tych dużych).
Jeśli dokonasz tego w makurze,
to kogel - mogel świetnie się utrze!
Wymieszaj wszystko łyżką stołową
i pyszną zupę masz już gotową.

Małgorzata Strzałkowska „Zupa poziomkowa”

Zapoznaj się z przepisem na zupę poziomkową.
Przekształć czasowniki użyte w sposobie wykonania
na rozkazy (tryb rozkazujący)

ZUPA POZIOMKOWA

Składniki: 0,5 l kwaśnej śmietany, 0,25 l słodkiej śmietany,
3 żółtka, 20 dag cukru, 1 kg poziomek, kilka biszkoptów

Sposób wykonania:

Umyć poziomki. Śmietanę i żółtka wymieszać w kamiennym garnku,
dosypać cukier i ubijać aż zrobi się piana. Podgrzać
garnek z zawartością pilnując, by żółtka się nie zwarzyły.

Poziomki przetrzeć przez drobne sitko, wlać do ubitej masy śmietanowej.
Gotową zupę ochłodzić. Podawać z biszkoptami.
Smacznego!

ZUPA POZIOMKOWA

Składniki: 0,5 l kwaśnej śmietany, 0,25 l słodkiej śmietany,

3 żółtka, 20 dag cukru, 1 kg poziomek, kilka biszkoptów

Sposób wykonania:

Umyj poziomki. Śmietanę i żółtka wymieszaj w kamiennym garnku, dosyp cukier i ubijaj aż zrobi się piana. Podgrzej

garnek z zawartością pilnując, by żółtka się nie zwarzyły.

Poziomki przetrzyj przez drobne sitko, wlej do ubitej masy śmietanowej.

Gotową zupę ochłódź. Podawaj z biszkoptami.

Smacznego!

Raz, dwa, trzy liczysz Ty!

Tadeusz Śliwiak
„Świat dzieci”

Dziewczynka rysuje kredą na asfalcie
rybę
i drugą rybę
i trzecią rybę
Chłopiec udaje że ma w ręce wędkę
która łowi te ryby
co którą złowi
dziewczynka wymazuje ją wilgotną gąbką
Wracając do domu
dzieci mówią „patrzcie
idziemy z wiadrem pełnym ryb”
Taki jest świat dzieci

Zamień cyfry na liczebniki w odpowiednich formach. Dzieci namalowały obraz „W zoo”. Na ich pracy znalazły się: 2 lwy, 2 słonie, 1 tygrys, 3 niedźwiedzie, 2 zebry, 2 małpy, 1 żyrafa, 2 foki, 3 kaczuszki i 10 pingwinów.

Na ich pracy znalazły się: dwa lwy, dwa słonie, jeden tygrys, trzy niedźwiedzie, dwie zebry, dwie małpy, jedna żyrafa, dwie foki, trzy kaczuszki i dziesięć pingwinów.

Uzupełnij tabelkę odpowiednimi formami liczebników według wzoru.

Ile? Ilu? (liczebnik główny)	Który z kolei? (liczebnik porządkowy)
Na to są potrzebne trzy godziny nauki.	Właśnie mija trzecia godzina nauki.
Dostał (3) .....tomy powieści.	(3.) .....tom był najciekawszy.
Wystarczyło (10) .....dni	Potrzebny jest (10.) .....dzień.
Kupił (2) .....posiadłości.	Kupił (2.) .....posiadłość.
Zaprojektowała (7) .....budynków.	Zaprojektowała (7.) .....budynek.
Obserwowali (6) .....motyli.	(6.) .....motyl usiadł na róży.
Zwiedził (4) .....muzea.	Zwiedził (4.) .....muzeum.

Muzeum Zabawek w Kielcach

Ile? Ilu? (liczebnik główny)

Na to są potrzebne **trzy** godziny nauki.

Dostał (3) **trzy** tomły powieści.

Wystarczyło (10) **dziesięć** dni

Kupił (2) **dwie** posiadłości.

Zaprojektowała (7) **siedem** budynków.

Obserwowali (6) **sześć** motyli.

Zwiedził (4) **cztery** muzea.

Który z kolej? (liczebnik porządkowy)

Właśnie mija **trzecia** godzina nauki.

(3.) **Trzeci** tom był najciekawszy.

Potrzebny jest (10.)**dziesiąty** dzień.

Kupił (2.) **drugą** posiadłość.

Zaprojektowała (7.) **siódmy** budynek.

(6.) **Szósty** motyl usiadł na róży.

Zwiedził (4.) **czwarte** muzeum.

Juliusz Kossak „Powrót ze spaceru konnego w Krzeszowicach”

Zapisz słownie odpowiedzi na pytania dotyczące obrazu

- 1.Ilu mężczyzn stoi na schodach? Jeden.
- 2.Ile kobiet osłania się parasolem? Jedna.
- 3.Ile jest roślin doniczkowych? Jedna.
- 4.Ile jest psów? Jeden.
- 5.Ile jest koni bez jeźdźców? Trzy.
- 6.Ilu mężczyzn siedzi na koniach? Czterech.
- 7.Ile kobiet założyło ciemną suknię? Trzy.
- 8.Który koń, licząc od lewej strony, jest białej мастi? Drugi.
- 9.Na którym koniu, licząc od prawej strony, siedzi kobieta w popielatej sukni? Na piątym.

Uzupełnij luki liczebnikami. Zapisz je słownie.

Święto 3 Króli

Narodowy Dzień Konstytucji 3 Maja

papież Jan Paweł II

król Zygmunt III Waza

Narodowe Święto Niepodległości 11 listopada

Święto Trzech Króli

Narodowy Dzień Konstytucji Trzeciego Maja

papież Jan Paweł drugi

król Zygmunt trzeci Waza

Narodowe Święto Niepodległości jedenastego listopada

Historyczne przypadki

WISŁAWA SZYMBORSKA
„LEKCJA”

Kto co Król Aleksander kim czym mieczem
przecina kogo co gordyjski węzeł.
Nie przyszło to do głowy komu czemu nikomu.

Było stu filozofów - żaden nie rozplątał
Nic dziwnego, że teraz kryją się po kątach.
Żołdactwo ich za brody łapie,
za roztrzęsione, siwe, capie,
i bucha gromki kto co śmiech.

Dość. Spojrzał król spod pióropusza,
na konia wsiada, w drogę rusza.
A za nim w trąb trąbieniu, w bębnieniu bębenków
kto co armia złożona z kogo czego z węzełków
na kogo co na bój.

Wpisz w luki dowolne rzeczowniki odpowiadające na poniższe pytania.

Kto? ..... opowiedział komu? ..... co? ..... o kim? .....

Kto? ..... narysowała czym? ..... na czym? ..... co?.....

Kto? ..... poszedł z kim? ..... do czego ? (gdzie?).....na co?.....

Dziadek opowiedział **wnuczkowi** anegdotę o **królu Aleksandrze**.
Dziewczynka narysowała **pastelami** na **kartonie** portret.
Chłopiec poszedł **z ojcem** do **teatru** na **spektakl**.

Uzupełnij związki wyrazowe rzeczownikami z ramki w odpowiedniej formie.

cebula, dziesiątka, grosz, kamień, ludzie, puls, przyjemność, ręka, rozsądek, oczy

Być bez .....

Mieć serce z .....

Postąpić wbrew.....

Ubrać się na .....

Trafić w .....

Mieć coś pod .....

Trzymać rękę na .....

Grać dla.....

Stracić kogoś z .....

Być bez grosza.
Mieć serce z kamienia.
Postąpić wbrew rozsądkowi.
Ubrać się na cebulkę.
Trafić w dziesiątkę.
Mieć coś pod ręką.
Trzymać rękę na pulsie.
Grać dla przyjemności.
Stracić kogoś z oczu.

Wyrazy pokrewne mają wspólną częstkę znaczeniową i tworzą rodzinę wyrazów.

- ***władca koronowany to .....**
- ***żona króla to .....**
- ***dotyczący króla to .....**
- ***córka króla to .....**
- ***syn króla to .....**
- ***państwo, w którym rządzi król to .....**

- *władca koronowany to król**
- *żona króla to królowa**
- *dotyczący króla to królewski**
- *córka króla to królewna**
- *syn króla to królewicz**
- *państwo, w którym rządzi król to królestwo**

Przyporządkuj słowa do odpowiednich rodzin wyrazów.
**skarbiec, poszukiwacz, czarodziejski, skarbnik, znalezienie,
szukanie, skarbnica, przeszukać, czarodziej, czarować, znalazca,
odnaleźć.**

Szukać > poszukiwacz, szukanie, przeszukać
Czar > czarodziejski, czarodziej, czarować
Znaleźć > znalezienie, znalazca, odnaleźć
Skarb > skarbnik, skarbnica, skarbiec

Związek frazeologiczny (frazeologizm) to utrwalone w języku połączenie dwóch lub kilku wyrazów. Ma ściśle określone znaczenie, które nie wynika ze znaczeń poszczególnych słów wchodzących w skład związku.

Określ cechy osób na podstawie wypowiedzi.
Dobierz odpowiednie przymiotniki spośród podanych poniżej.

ambitny, kapryśny, kłotliwy, leniwy, nieśmiały, porywczy, skąpy, strachliwy, niezgrabny

Całymi dniami zbija baki. / leniwy
Chciałby zawsze grać pierwsze skrzypce. / ambitny
Ze wszystkimi drze koty. / kłotliwy
Siedzi cicho jak mysz pod miotłą. / nieśmiały
Ma węża w kieszeni. / skąpy.
Ciągle stroj fochy. / kapryśny
Boi się nawet własnego cienia. / strachliwy
Jest w gorącej wodzie kąpanym. / porywczy

Dopisz do podanych objaśnień odpowiednie frazeologizmy

dać drapaka, mieć bielmo na oczach, mieć głowę na karku,
nie owijać w bawełnę, pluć sobie w brodę, wetknąć kij w mrowisko

Nie owijać w bawełnę – mówić wprost, bez ogródek
Mieć bielmo na oczach - nie dostrzegać spraw oczywistych
Mieć głowę na karku – umieć sobie radzić w życiu
Pluć sobie w brodę – żałować coś poniewczasie
Wetknąć kij w mrowisko – sprowokować zamieszanie
Dać drapaka – uciec, czymchnąć

*Taka zima to nie zima
śniegu nie ma mróz nie trzyma,
plac się zmienia w staw dla żab,
z dachów ciągle **kap, kap, kap.**
Rano deszcz, w południe deszczyk
*i wieczorem pada jeszcze.**

*W nocy nie przychodzi mróz,
słychać wody **plusk, plusk, plusk.***

*Już o zimie nie pamiętasz
choć wskazuje ją kalendarz.*

*Styczeń – wszyscy mówią nam,
deszcz zaprzecza **pam, pam, pam.***

*Taka zima to jest zima
rzeki w biegu mróz zatrzymał,
biały ten i tamten brzeg,
co dzień pada **śnieg, śnieg, śnieg.***

*Sroka na gałęzi skrzecze,
że twardnieje lód na rzece.*

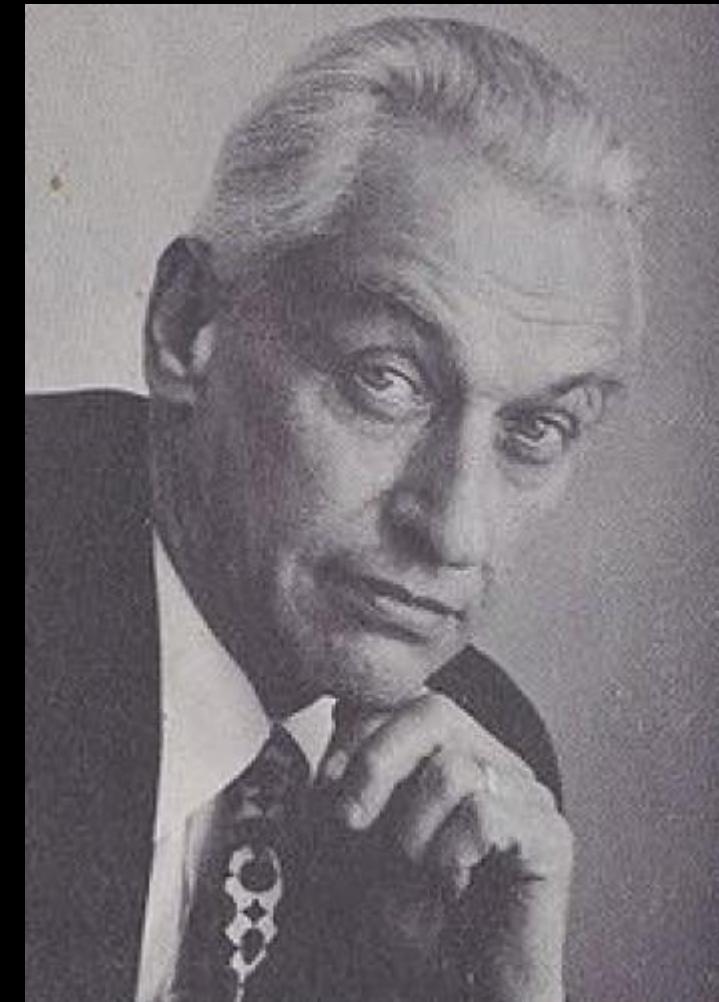
*Gdy idę aleją lip,
słyszę śniegu **skrzyp, skrzyp, skrzyp.***

*Z roześmianą dzisiaj twarzą
sprawdzam kartki kalendarza.*

*Mamy styczeń zima już,
a na dworze **mróz, mróz, mróz.***

Pogodowe figle

Aleksander Rymkiewicz
„Zima zimie nierówna”

BANK SŁÓWEK – POGODA

Jest: bezchmurnie, pochmurno lub pochmurnie, burzowo, mroźnie lub mroźno, deszczowo, mglisto, mokro, dżdżysto, słotnie, pogodnie, wietrznie, sucho, słonecznie, wilgotno, zimno, chłodno, upalnie, gorąco, duszno, skwarnie.

*burza, burza z porywistym wiatrem, burza z piorunami, burza z gradem, błyskawice, pioruny

*niskie, wysokie ciśnienie atmosferyczne

*pogoda niżowa, wyżowa

*opady - grad, śnieg, śnieg z deszczem, mżawka, przelotny deszcz, ulewa, oberwanie chmury

*fala upałów

*gołoledź

*mgła

*szadź

*słońce, gwiazdy, księżyc

*mróz

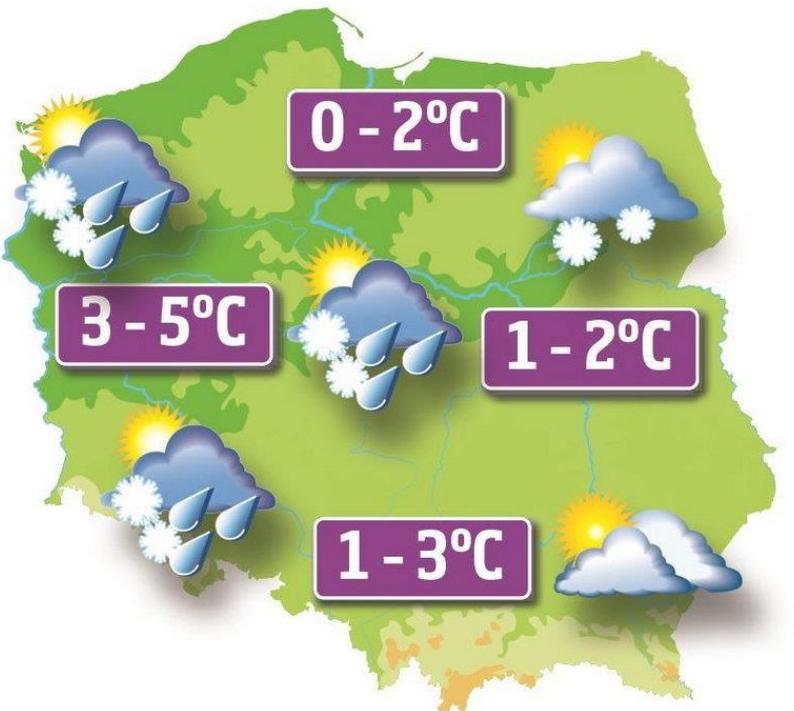
*tęcza

*wiatr, huragan, wichura

Propozycje zdań do rozmowy o pogodzie

- Jaka dziś piękna/ cudowna/ paskudna/ brzydka / okropna pogoda!
- Jaka jest prognoza pogody na najbliższy tydzień?
- Świeci słońce.
- Pada śnieg. Pada deszcz.
- Jest ślisko. Jest zimno.
- Będzie ładnie. Będzie ciepło. Będzie burza.
- Jaka jest dziś temperatura? Jest dwadzieścia stopni./ Jest minus siedem stopni./ Jest sześć stopni poniżej zera.

30.01-5.02.2017

*Prognoza pogody dla Polski
W całym kraju spodziewajmy się dodatnich temperatur. Najcieplej w Wielkopolsce – od trzech do pięciu stopni. Najchłodniej na Pomorzu. Tam od zera do dwóch stopni. W niemal całej Polsce będzie padał deszcz ze śniegiem lub śnieg. Wyjątek stanowi Podkarpacie i Lubelszczyzna, gdzie bez opadów. Zachmurzenie częściowe. Zza chmur wyjrzy słońce.

Utwórz prognozę, w której podkreślone wyrazy zastąpisz ich antonimami, czyli wyrazami o znaczeniu przeciwnym.

*Prognoza pogody dla Polski
W całym kraju spodziewajmy się ujemnych temperatur. Najchłodniej w Wielkopolsce – od minus trzech do minus pięciu stopni. Najcieplej na Pomorzu. Tam od zera do dwóch stopni. W niemal całej Polsce bez opadów / będzie bezdeszczowa aura. Wyjątek stanowi Podkarpacie i Lubelszczyzna, gdzie spadnie deszcz / śnieg / deszcz ze śniegiem. Zachmurzenie całosciowe. Zza chmur w ogóle nie wyjrzy słońce.

<https://www.youtube.com/watch?v=A9epL5zIVP4>

<https://www.youtube.com/watch?v=sp-hXpPD4BU>

Odszukaj wyrazy dźwiękonaśadowcze w podanych fragmentach wierszy:

„Na to wróbel zaterlikał:
"Cóż to znowu za muzyka?
Muszę zairzeć do słownika,
By zrozumieć śpiew słowika.

Ćwir ćwir świrk!

Świr świr ćwirk!

Tu nie teatr

Ani cyrk!

Patrzcie go! Nastroszył piórka!

I wydziera się jak kurka!

Dość tych arii, dość tych liryk!

Ćwir ćwir czyrik,

Czyr czyr ćwirik!"

I tak zaczął ćwirzyć, ćwiakać,

Ćwierkać, czyrkać, czykczyrikać,

Że aż kogut na patyku

Zapiał gniewnie: „Kukuryku!"

Onomatopeja naśladują dźwięki wydawane przez przedmioty np. dzwonek: dzyń-dzyń, trąbkę: trutututu, odtwarzają głosy zwierząt: hau hau, odgłosy maszyn: wrrr. Są to także słowa, których brzmienie przypomina odgłosy otaczającego świata, np. szuranie, chłapanie, kapanie, pukanie, kwiczenie.

„Do taktu turkoce i puka, i stuka to:
Tak to to, tak to to , tak to to, tak to to.
Gładko tak, lekko tak toczy się w dal,
Jak gdyby to była piłeczka, nie stal...”

<https://www.youtube.com/watch?v=jsU9q0apBE0>

W ostry mróz chłopek wiózł
Z lasu chrust na wozie,
Skrzypi coś, oś nie oś,
Trzaska chrust na mrozie.[...]

Chrzęst i brzęk, zgrzyt i stęk,
Hałas jak w fabryce!
Mniejszy mróz, lżejszy wóz
Przy takiej muzyce.

A na deser ... łamańce

Małgorzata Strzałkowska

CHRZAŚCZ

Trzynastego w Szczebrzeszynie
chrząszcz się zaczął tarzać w trzcinie.

Wszczęli wrzask szczebrzeszynianie:
– Cóż ma znaczyć to tarzanie?!

Wezwać trzeba by lekarza,
zamiast brzmieć, ten chrząszcz się tarza!

Wszak Szczebrzeszyn z tego słynie,
że w nim zawsze chrząszcz BRZMI w trzcinie!

A chrząszcz odrzekł niezmieszany:

– Przyszedł wreszcie czas na zmiany!

Drzewiejsz chrząszcze w trzcinie brzmiały,
teraz będą się tarzały.

TRZNADLE

W krzakach rzekł do trznadla trznadel:

– Możesz mi pożyczyć szpadel?

Muszę nim przetrzebić chaszcze,
bo w nich straszą straszne paszcze.

Odrzekł na to drugi trznadel:

– Niepotrzebny, trznadlu, szpadel!

Gdy wytrzeszczysz oczy w chaszczach,
z krzykiem pierzchnie każda paszcza!

SZCZENIAK

**W gąszczu szczawiu we Wrzeszczu
klaszczą kleszcze na deszczu,
szczeka szczeniak w Szczuczynie,
szepcze szczygieł w szczelinie,
piszczy pszczoła pod Pszczyną,
świszcze świerszcz pod leszczyną,
a trzy pliszki i liszka
taszczą płaszcze w Szypliszkach.**

JAMNIK

W grząskich trzcinach i szuwarach
kroczy jamnik w szarawarach,
szarpie kłącza oczeretu
i przytracza do beretu,
ważkom pęki skrzypu wręcza,
traszkom suchych trzcin naręcza,
a gdy zmierzchać się zaczyna,
z jaszczurkami sprzeczkę wszczyna,
po czym znika w oczerecie
w szarawarach i berecie...

STRZYŻYK

**Czubaty strzyżyk w czystej czapeczce
z Tczowa do Tczewa toczył kuleczkę.
W Tczewie tłum tczewian wytęża oczy
– Strzyżyk dotoczy czy nie dotoczy?**

**Tymczasem strzyżyk tuż-tuż przed Tczewem
troszeczkę zboczył w krzaczkach za drzewem
i krótszą dróżką krocząc nad rzeczką,
wrócił do Tczowa razem z kuleczką.**

GRZECZNA DAMA

**Grzecznej damie, tuż nad uchem,
brzuchomówca brzęczał brzuchem –
brzdęk, brzdęk! brzdąkał na gitarze,
niczym dżezmen grał na tarze,
bzyczał jak na wiolonczeli
i brzmiał niczym trzódka trzmieli,
skrzypiał wdzięcznie jak skrzypeczki
i podzwaniał jak dzwoneczki.**

**Grzeczna dama oburzona,
rzekła strasznie obrażona:
– Uhu-huhu! Uhu-huhu!
Ależ panu burczy w brzuchu!**

MUSZKA

Mała muszka spod Łopuszki
chciała mieć różowe nóżki,
różdżką nóżki czarowała,
lecz wciąż nóżki czarne miała.

– Po cóż czary, moja muszko?
Ruszże móźdżkiem, a nie różdżką!
Wyrzuć wreszcie różdżkę wróżki
i unurzaj w różu nóżki!

Dziękuję bardzo

za uwagę